

Goigs en L'loança de la
Mare de Deu d'El Puig

que ens venera en L'esglesia
d'El Puig de Santa Maria

Vós sou la Morena bella,
flor del camp i girasol,
i el color no és meravella,
puix sempre seguíu el sol.
De la vara de Gessé
vareu ser l'empeltadora
qu'en l'humil Betlén naixqué.
En lo Puig, etc.

Per borrar la maldició
que llançà a la terra Déu,
en Vós, que no entrà el Dragó,
plantà lo fruit de la Creu.
Si el ros Gabriel digué
que ha de ploure vostra Aurora,
ya està fèrtil Gelboé.
En lo Puig, etc.

Al pesebre de una aldeia
convocà l'Estrel·la ardent
les muntanyes de Judea,
les corones de l'Orient,
En primícies de la fe
tot el món al Fill adora,
i us ve a dar el parabé.
En lo Puig, etc.

Des de aquella gran tormenta
que batí en el mar vermell,
per consol, a Vós se ostenta
més gloriós el Sant Vaixell.
Del diluvi de Noé
la primera sou, Senyora,
que va veure el sol seré.
En lo Puig, etc.

DES PACIO (1a coro y al repetir pueblo)

En lo Puig amaneix qué del Orient la clara Au
ten raill Molta FIN
ro ra, de València protec to ra Mare de que el món soste

Estrofa

Vossou la Morena bella flor del camp, y Gi ra
sol, y el co lor no esmaravella puix sempre seguíu lo sol: De la
Vara de Gessé Vareu ser la empelta do ra, que en to humil Be
Lem naixqué
al pueblo
mas despacio
Puix que estan en la Mer cé O Ma ri a so be
ra na! y sou font, que sa luda mana, alcan sa u nos tot lo bé

Puig qu'estau en la Mercé,
oh, Maria Sobirana!
I sou font que salut mana,
alcançau-nos tot el bé.
alcançeu-nos tot el bé.

Tornada

En lo Puig amaneixqué
de l'Orient la clara Aurora,
de València protectora,
Mare de qui el món sosté.

Per tornar al sí del Pare
deixà el món sense sol,
i Vós, com a Lluna i Mare,
d'esta ausència sou consol.
Plena llum en Vós tingué,
puix que la lluna millora
quan se ausenta el sol son plé.
En lo Puig, etc.

Si se muntà el Saber,
després va baixar l'Amor
que regà el nou Planter
de l'Església en resplandor.
De aquell número seté
Vós tingüreu la millora,
puix sou la millor també.
En lo Puig, etc.

Vostra llum en fum d'aromes,
de la myrra de la mort
se'n muntà al niu de colomes
a gotjar del seu consort:
el diví Josué
passà l'arca vencedora
al país que us prometé.
En lo Puig, etc.

Les estrel·les veu Nolas
i en la campana us trobà;
torre contra infidel damasc
que mà d'àngels fabricà.
El rei Jaume en Vós tragué
forta espasa, i triomfadora
quan Sant Jordi aparegué.
En lo Puig, etc.

P R E G U E M

Omnipotent i misericordiós Déu, que amb senyals prodigiosos, volguereu que fos venerada, pel culte de l'Invicte Rei Jaume conqueridor de la nostra Ciutat, la Imatge de la Mare del vostre Fill concediu-nos, vos preguem que pel seu patronatge, siguem alliberats de tota adversitat i assolim la

La villa de El Puig se asienta entre colinas evocadoras de batallas y leyendas: "La Patà", "Santa Bàrbara" y "Monasterio".

Jaime I establece su cuartel general en el castillo de Enesa ("La Patà"), y de aquí partió el monarca para la conquista de Valencia, consumada en 1238.

En 1236, la guardia del castillo vio durante varias noches —cuenta la tradición— unas estrellas sobre la colina que hoy corona el monasterio. Dirigidos por San Pedro Nolasco, gran maestro de la militar Orden de la Merced y consejero del rey, cavaron en el lugar señalado, apareciendo una bella imagen bajo la campana.

El monarca mandó construir, en el lugar en que apareciera el icono de María, el primitivo cenobio, que entregó en 1240 al lugar-teniente de Pedro Nolasco, Fr. Arnald de Carcasona.

La imagen de SANTA MARIA DE LOS ANGELES DE EL PUIG, Patrona del Reino de Valencia, se venera en el altar mayor: es un altorrelieve cincelado en granito oriental, ejemplar de la estatuaria bizantina —siglo VI, época de Justiniano— en la que se aprecia la técnica del relieve griego. Mide 980 por 620 por 117 mm. y unos 200 kilogramos de peso.

Se cree que esta imagen de María llegara a El Puig con la escuadra que Justiniano mandó a España en 561. Posteriormente pudo construirse el primer cenobio, entregado a los monjes basilios, quienes, precisados a huir, empujados por la invasión musulmana, enterraron la imagen, que permaneció oculta durante 534 años.

La actual restauración dejó al descubierto bajo el primitivo altar una pequeña cripta, coronada por hermosa bóveda bizantina (¿"campana" de la tradición?), lugar del enterramiento, señalado más tarde por los mozárabes de Valencia.

Jaime I, bajo cuyo patronazgo se erigió el primitivo templo (románico de transición), lo entregó, como queda dicho, a la Orden Mercedaria en 1240. El actual santuario comenzó a construirse en 1300 por el almirante Roger de Lauria, continuado por su esposa doña Saurina y la hija de ambos, Margarita de Lauria y Entenza; dióse por terminado en 1340; de naves góticas, sus capillas laterales van desde el gótico incipiente valenciano al florido, con la portada románica de transición (restos del primitivo cenobio), ejemplar único en estas tierras.

La estructura del actual monasterio, adosado a la iglesia, data de 1774: mole de unos 4.000 metros cuadrados, de línea herreriana y trazo rectangular; está flanqueado por cuatro robustos torreones que le imprimen aires de fortaleza y le conceden aspecto que le llevará a denominarse "el Escorial valenciano".

Los Gozos a la Mare de Déu d'El Puig se deben al P. Damián

Esteve, muerto en 1692, y se han venido cantando ininterrompidamente en este real lugar que fuera como el "cap i casal" del antiguo Reino de Valencia.

La vila d'El Puig s'assenta entre tossals que recorden batalles i legendes: "La Patà", "Santa Bàrbara" i el Monestir.

Jaume Ier instal·là el seu quarter general al castell d'Enesa ("La Patà"), i d'allí sortí el rei per a la conquesta de València, consumada el 1238.

En 1236, la guàrdia del castell va veure durant moltes nits —segons la tradició— unes llums o estrelles sobre la colina que avui corona el monestir. Encaminats per Sant Pere Nolasc, gran mestre de l'Ordre militar de la Mercè i conseller del rei, cavaren en el lloc assenyalat i hi aparegué una bella imatge sota una campana.

El monarca manà construir-hi al lloc on aparegué l'icon de Maria, el primitiu cenobi, que entregà el 1240 al lloctinent de Pere Nolasc, Fra Arnald de Carcasona.

La imatge de Santa Maria dels Angels d'El Puig, Patrona del Regne de València, se venera en l'altar major: és un relleu cincelat en granit oriental, exemplar de l'estatuària bizantina (segle VI de l'època de Justinian), en la qual s'aprecia la tècnica de relleu grec. Relleu de 980 per 620 per 117 mm. i d'uns 200 kgs. de pes.

Hom diu que aquesta imatge de Maria arribaria al Puig amb l'esquadra que envià a Espanya el 561. Posteriorment pogué construir-se el primer cenobi o monestir, entregat als monjos basilis, fins que es veieren precisats a fugir empentats per la invasió del Regne pels àrabs; però, l'amagaren soterrada sota una campana i hi romangué 534 anys. De llavors ençà, El Puig ha estat l'estoig de tota la grandesa dels valencians; amb molta de raó El Puig és anomenat "la Covadonga valenciana".

L'actual restauració ha deixat al descobert sota el primitiu altar una xicoteta cripta, coronada per una esvelta volta bizantina (¿campana de la tradició?), lloc d'enterrament assenyalat més tard pels mossàrabs de València.

El rei Jaume Ier, sota el patronatge del qual s'aixecà el primitiu temple (romànic de transició), el va entregar, com hem dit suara, a l'Ordre de la Mercè el 1240. L'actual santuari començà a edificar-se el 1300 per l'almirall Roger de Llúria i el continuà la seua muller Na Saurina i la filla de tots dos, Na Margarida de Llúria i Entença; les obres acabaren el 1340: és de naus gòtiques i les seues capelles laterals van des del gòtic incipient valencià fins al florent, amb portalada romànica de transició (sobres del primitiu monestir), exemplar únic per aquestes terres.

L'estructura de l'actual monestir, adosat a l'església, és del 1774: mola d'uns 4.000 metres quadrats, de línia "herreriana" i tret rectangular; es troba flanquejat per quatre robustes torrasses que li donen un aire de fortaleza important i li concedeixen un aspecte que hom l'anomena "l'Escorial valencià".

Els Goigs de la Mare de Déu d'El Puig són del Pare Damià Esteve, mort l'any 1692, i se canten ininterrompidament en aquest real lloc que algun dia fou "cap i casal" d'un antic Regne valencià.